

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

ע.

עין משפט
נר מצוה

(א) שבעות לג: בכורות
 (ב) קדושין כג: כ"מ.ו.
 (ג) ק"ט: (ד) ג"ז ע"ו:
 (ה) [מספתא דכ"ב ע"ב: פ"ג]
 (ו) [דברים ע"ג: (ז) ד'
 (ח) ע"ן רש"י, (ט) ז"ל
 קמא,

רבינו חננאל

איכא דאמרי אמרי
 הנהדנאי לא כתבין
 אורכתא אמטלטלי
 דכפריה: אמ' ליה רב אשי
 לאמימר מאי טעמא אמ'
 ליה מדר' יוחנן דאמ' גול
 ולא נתיישו הבעלים
 שניהם אין יכולים
 להקריש זה לפי שאינו
 שלו וזה לפי שאינו
 ברשותו ולא אשכחן
 פלוגתא עליוהו המשיב
 שפעתיה. ויש מי שגורס
 אמטלטלי דכפריה
 אפקדנא וסבר דלא
 כתבין אורכתא לא
 [אפקדנא דקמא כל היכא
 פיקדנא כל היכא
 איתיה] ברשותא דמריה
 איתיה, וליכא למיור
 בפקדון דאינו [ברשותו.
 ושמועה זו בפרק שבעות]
 הנהדנא בענין המשיב
 לעדים אם לא תבוא
 ותיערו שיש לפלוני [מנה]
 אצל פלוני. ואוקמינה
 והאיך עדי שישמעו מפי
 הנובע ומוקים לה שמואל
 בבא בהרשאה. ואמרי
 נהרדעי לא כתבין
 אורכתא, הני מילי היכא
 דכפריה היכא דלא כפריה
 כתבין, וכמוהו עור בפק
 יש כבוד להחלה, וכיון
 דליכא מאן דרדיי ליה, לא
 לאה דנהרדעי ולא לאה
 דר' יוחנן, ורב אשי
 ואמימר דאינון בתראי
 מוקמי לה כר' יוחנן, שמע
 מינה דהילכתא הכי, וכל
 דאשכחן בתלמוד כגון
 מעשה דרב פפא דאקני
 לווייה דהוה ליה בי הווא
 לרב שמאל בר אחא
 וכיצא רב במה דלא
 כפריה הוא כדאיתמר
 בהרי"א, אבל או כפריה לא
 איתבריא בשמעתא
 דכתבין אורכתא עליה.
 והא דנהונו למכתב
 אורכתא אפילו אמטלטלי
 דכפריה לא ידעין מנין
 ועל זה טמכו הומיא
 אשכחין עליו הריאה.
 ואמרי נהרדעי כל
 אורכתא דלא כתיב בהו דיל
 דון זכי ואפיק לנפשי לית
 בה משמא. מאי טעמא,
 דיכל למומר ליה לאו,
 בעל דברים דידי ואה אמר
 אבי או כתיב בהו למחצה
 לשליש ולרביעי מינו
 דמישתי דינא לפלגא
 משתי נמי לכולא. וכיון
 דאמימר ורב אשי מפרשי
 אליבא דנהרדעי שמע
 מינה הילכתא כותיהו נמי
 בהא. ואסיקנה, שליוה
 שויה. מתני, גב על פי
 שנים וטבל ומכר לאו,
 פיהם או על פי שנים
 אחרים משלם תשלומי ד'
 וה' וכו'. למאן מתני
 דלא כר' עקיבא דאי ר'
 עקיבא הא אמ' על פי
 שנים יקום דבר, דבר ולא
 חצי דבר. דתני, אמ' ר'
 יוסי שיהלך אבא הלפתא
 אצל ר' יוחנן בן גוריון
 ללמוד תורה וכו'.

אורכתא. הרשאה: משום דר' יוחנן. דהואיל ואינו צרשות הצעלים
 אינו יכול להקנותו לשליח הלכך אם אצל יכול לחזור ולתבוע מיד
 הנאמן: **דכפריה**. אם תבעיה מפקיד לנאמן צביה דין וכפר צו:
דמיחוי. דחמתין אשיקרא דהייב ליה לשליח מידי דליה ליה גבי
האיך: דאמר ליה האיך. נאמן
 לשליח לאו בעל דברים דידי את:
 ואי כפז זה נאמנה ושלש. דון
 וזכי לנפשי והמותר שלי: מיגו
דמשפעי. נאמן דינא צהדי שליח
 אפלגא על כרחיה דלא מלי למימר
 ליה לאו בעל דברים דידי את משמעי
 אכולה: ואי ספס. שליח משל נאמן:
לא מפיקין מיניה. אף על גב דלא
 כתיב ביה אפיק לנפשי. ל"א ולי תפס
 שליח ממון שהוליא ועיכבו לעצמו
 לא מפיקין מיניה כך מלאכי כמזב
 בתשבות הגאונים וזה עיקר: רז
 אשי פליג עליה דלמימר: **כיון דכתיב**
קבילת עלאי. אלמא שליח שיה
 הלכך אי תפס מפיקין מיניה. וללישנא
 קמא נמי אי תפס משל נאמן מפיקין
 מיניה דהא שליח בעלמא הוא והוי
 כמופס לבעל חוב: **למיפס פלגא**.
 ממון שהציא אם רוצה לעכב חציו:
ה"ג והלכתא שליח שויה ולא שקיל
מידי: ברתני' על פי שנים. כלומר
 שנים מעידין אותו שגנב: **גנב ומכר**
בשבת. אכל טבח קס ליה דרצה
 מיניה: **וטעם ציוס הכפורים**. דאין
 זדונו אלא כרת: **וטעם ומכר ואחר**
כן מס אביו. אכל מת אביו ואח"כ
 טבח ומכר תנא צביה דפטור שהרי
 ירש את אביו ושלו הוא טובח ומוכר:
בשני אלו. בטרפה ובחולין בעזרה
 דקא סבר רבי שמעון שחיטה שאינה
 ראויה לא שמה שחיטה אכל לרפואה
 ולכלבים שחיטה ראויה היא לאי
 בעי מני אכיל מיניה: **גמ' דנר**
ולא חזי דבר. על פי שנים עדים
 יקום דבר. והני עדי טביחה דקתני
 בתמני' או על פי שנים עדים אחרים
 חזי דבר קמסהדי לאי לאו עדי גניבה
 איכא למימר ידיה קא טבח:
 חלפתא

כסתם יחידאה לא אמר. תימה דכמה מקומות משמע דלאמר
 אפילו כסתם יחידאה דכסוף המוליא (שבת דף פא):
 פריך והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משה ומנן מירי חופץ ומפספס
 אכל לא סוקר ואע"ג דכפ"ג ג' מינים (מיר ד' מב. וסא) מוקמינן ליה
 כר"ש וצפרק החולץ (בימות דף מב):
 גבי אמת בתולות דפריך נמי והאמר
 ר' יוחנן הלכה כסתם אע"ג
 דאמימר מאי טעמא אמר ליה משום דרבי
 יוחנן ד"א ר' יוחנן גול ולא נתיישו הבעלים
 שניהם אינו יכולין להקריש זה לפי שאינו
 שלו וזה לפי שאינו ברשותו איכא דאמרי
 אמרי נהרדעי *לא כתבין אורכתא אמטלטלי
 דכפריה טעמא דכפריה דמיחוי כשיקרא
 אבל לא כפריה כתיב ביה וזל דון וזכי ואפיק
 אורכתא דלא כתיב ביה זל דון וזכי ואפיק
 לנפשי לית ביה משמא מ"ט *משום דא"ל
 האיך לאו בעל דברים דידי את אמר אבבי
 יואי כתיב ביה למחצה לשליש ולרביעי
 מיגו דמישתי דינא אפלגא משתי דינא
 אכולה אמר אמימר אי תפס לא מפיקין
 מיניה רב אשי אמר כיון דכתביה ליה כל
 דמתעני מן דינא קבילת עלי שליח שויה
 ואיכא דאמר שותפא שויה למאי נפקא מינה
 למיתפס פלגא (ב) *והלכתא שליח שויה:
ברתני' יגב ע"פ שנים ומכר על פיהם
 או על פי שנים אחרים משלם תשלומי
 ארבעה וחמשה יגב ומכר בשבת גב
 ומכר לע"ז יגב ומכר ביום הכפורים
 יגב משל אביו ומכר ואח"כ מת
 אביו יגב ומכר ואחר כך הקדיש משלם
 תשלומי ארבעה וחמשה יגב ומכר
 לרפואה או לכלבים השוחט וגמצאת
 טריפה השוחט חולין בעזרה משלם
 תשלומי ארבעה וחמשה רבי שמעון פוטר
 בשני אלו: **גמ' לימא מתניתין דלא כרבי**
עקיבא דאי ר' עקיבא האמר דבר ולא חצי
 דבר דתניא (א) אמר רבי יוסי כשהלך אבא
 חלפתא אצל ר' יוחנן בן גוריון למוד תורה
 ואמרי לה רבי יוחנן בן גוריון אצל אבא
 חלפתא

כה א מיי פ"ג מהלי
 שמונה ו' ו' עיין
 בהשגחה ובתימא סגן עשין
 פכ טו"מ ו' ו' עיין קב
 ספיף א רב אלפס כאן
 ובפ' הגזל ע"פ דף מא':
 סו ב ג מיי שם ה"א א
 סגן שם טו"ע ח"מ
 ס' קב ספיף ד:
 סו ד מיי שם ה"א ב
 טו"ע שם ספיף ה:
 סה ה מיי שם הלכה א
 טו"ע שם ספיף ו:
 סה ו מיי שם טו"ע שם
 בה"ג:
 ג ע' מיי פ"א מהלכות
 נדרה פ"ב ו' ו' פ"ג
 ה"א ו' טו"מ ס' שני:
 עא ח מיי שם פ"ג ה'
 ח טו"מ שם:
 עב ט מיי שם ה"א ב טור
 ח"מ שם:
 עג י ב מיי שם פ"ב ה'
 ו' טו"מ שם:
 עד ל מ ב מיי שם ה"א
 ח טו"מ שם:

הגהות הב"ח

(א) גב' למיתפס פלגא
 (והלכתא שליח שויה).
 חל"מ י"ב עיין באשרי:
 כתב דלא גב' ליה:
 (ב) תוס' ד"ה כסתם וכו'
 כסתם משנה דירחידיה:
 (ג) ד"ה אמטלטלי וכו'
 טעמא דמשמע אבי
 עלכס: (ד) בא"ד ה"מ
 היכא דכפריה אכל:

גליון הש"ס

גב' והלכתא שליח שויה.
 עיין כ"ב דף קמ"ג טוס'
 ד"ה מדרש: 'תוס' ד"ה
 בבה"ד
 ונתאבלו המעות דאין בנו
 פדיו. ועיין כ"ב דף קמ'
 ע"א מוספות ד"ה מדרש:

מוסף רש"י

אורכתא הרשאה, ולשון
 שולטת הוא כמו (ב"ב
 קטד): בשנת פלוני אורכן
 שטון, אף כאן אורכתא
 השלטה שהשליט על בעל
 דיו לתיבוע (שבועות ג').
 אמטלטלי לפי שאינו
 בעין והעדים מעידין על
 מה שכתבו מחמת שיש לי
 צד פלוני רק וכן (שם)
 דהואיל ואין צעין מיחוי
 שיקרא, שמה אין צדו
 משל לו ולום ומימי סהדי
 אשקריה (בבב"ב טו).
 דכפריה שכתב נשבע
 שהנשבע שקין דהשפת
 מיחוי שמתעל על
 מ"ש זה שקל לי צד
 פלוני רק וכן (שבועות
 ג'). אבא חלפתא אבי
 חלפתא, דר' יוסי סתם
 היינו ר' יוסי בן חלפתא
 (רשב"ם ב"ב יו').

כסתם יחידאה לא אמר (א) אמרי נהרדעי לא
 כתבין אורכתא אמטלטלי אמר רב אשי
 לאמימר מאי טעמא אמר ליה משום דרבי
 יוחנן ד"א ר' יוחנן גול ולא נתיישו הבעלים
 שניהם אינו יכולין להקריש זה לפי שאינו
 שלו וזה לפי שאינו ברשותו איכא דאמרי
 אמרי נהרדעי *לא כתבין אורכתא אמטלטלי
 דכפריה טעמא דכפריה דמיחוי כשיקרא
 אבל לא כפריה כתיב ביה וזל דון וזכי ואפיק
 אורכתא דלא כתיב ביה זל דון וזכי ואפיק
 לנפשי לית ביה משמא מ"ט *משום דא"ל
 האיך לאו בעל דברים דידי את אמר אבבי
 יואי כתיב ביה למחצה לשליש ולרביעי
 מיגו דמישתי דינא אפלגא משתי דינא
 אכולה אמר אמימר אי תפס לא מפיקין
 מיניה רב אשי אמר כיון דכתביה ליה כל
 דמתעני מן דינא קבילת עלי שליח שויה
 ואיכא דאמר שותפא שויה למאי נפקא מינה
 למיתפס פלגא (ב) *והלכתא שליח שויה:
ברתני' יגב ע"פ שנים ומכר על פיהם
 או על פי שנים אחרים משלם תשלומי
 ארבעה וחמשה יגב ומכר בשבת גב
 ומכר לע"ז יגב ומכר ביום הכפורים
 יגב משל אביו ומכר ואח"כ מת
 אביו יגב ומכר ואחר כך הקדיש משלם
 תשלומי ארבעה וחמשה יגב ומכר
 לרפואה או לכלבים השוחט וגמצאת
 טריפה השוחט חולין בעזרה משלם
 תשלומי ארבעה וחמשה רבי שמעון פוטר
 בשני אלו: **גמ' לימא מתניתין דלא כרבי**
עקיבא דאי ר' עקיבא האמר דבר ולא חצי
 דבר דתניא (א) אמר רבי יוסי כשהלך אבא
 חלפתא אצל ר' יוחנן בן גוריון למוד תורה
 ואמרי לה רבי יוחנן בן גוריון אצל אבא
 חלפתא

נהגו לכתוב אורכתא אפילו אמטלטלי דכפריה וטעמא לא ידענא ור"מ מפרש דטעמא דהלכתא כלישנא בתרא דסוגיא דגמרא כותמיה
 דשבעות (דף לג: וס"ה) דייק טעמא דמשמע (א) עליכס דאיש פלוני כהן הוא הא מנה לפלוני ציד פלוני חייבין והא קתני סיפא עד
 ששמעו מפי התובע אמר שמואל צבא בהרשאה והא אמרי נהרדעי לא כתבין אורכתא אמטלטלי הני מילי (ו) דכפריה אכל לא כפריה
 כתבין וכן צפרק יש צבור (בכורות דף טע). וכיון דהלכתא כלישנא בתרא אם כן אפילו כפריה כתבין דהא לישנא בתרא מפרש טעמא
 דלא כתבין אמטלטלין דכפריה משום דמיחוי כשיקרא ולמיחוי כלישנא בתרא אם כן אפילו כפריה כתבין דהא לישנא בתרא מפרש טעמא
 (גיטין דף יו): דליתא לרזב פפי דאמר האי אשרתא דייני דמיכתבא קמני לסקהדו סהדי אחתימות ידיהו פקולה משום דמיחוי כשיקרא
 וא"ת כיון דלא חיישין למיחוי כשיקרא אם כן אשתיקא אם כן אפילו כפריה כתבין דהא לישנא בתרא מפרש טעמא
 למימר ליתא ו"ל דאורחא דגמרא למיפך ממיחוי אע"ג דליתא דצפרק צ' דכתבות (דף נא): נמי פריך מנהרדעי דאמרי לא כתבין הוה ליה
 הונא וחור זה מחמת זה ומגיה דברים אע"ג דאמר בהכותב (בכורות ד' פה). דליתיה ומיהו לפי המפרש הם דהא דקאמר ליתא לא קאי
 ארז פפי אלא כלומר ליתא לקושיא דאין קושיא דכקיים שטרות דוקא חיישין למיחוי כשיקרא דבית דין אכל בשאר מילי לא מדרב נחמן
 או אין זה ראייה משום דפריך מדרב פפי וא"ת וללישנא קמא דנהרדעי מאי הוה משני אמתימין דשבעות ודכורות ומיהו אמתימין
 דשבעות מני לאוקמי (ב) דכקראות וכמ"ד נשבעין אכל דהיא דכורות דאיידי צפדין צבור ליכא לאוקמי כמ"ד פודין דכקראות דהא
 קתני בהיא משנה דאין פודין ויש לומר דאיכא לאוקמינה שהאחד חייב להצירו ושאל מדרבי נתן אי נמי שנתן לו בנעמד שלשתן ומיהו
 דהיא דכורות כריך לדקדק אם יכול ליתן בנעמד שלשתן כיון דהוא עצמו לא היה יכול להוליא מידו כמו שכתבנו אין יכול ליתן
 בנעמד שלשתן כיון דלא יתנה לנצות מחיים כמו שפורש בהגהות (לקמן ד' עט). ואין לתמוה על מה שאנו נוהגין לכתוב הרשאה אפי'
 בכלהו אע"פ שאין אדם יכול להקנות הולואו להצירו בנעמד כמו שנתן (ב"ב ד' קמא). שדוחק לנלווא להולואו לפלוני איתא צבירא ולא
 מני לאשכוחי אלא הואיל וירש יורשה אי נמי בנעמד שלשתן משמע דשום ענין לא מני מקני ליה דכיון דק"ל כאיכא דאמרי ולהך לישנא
 אמטלטלין דגוילה נמי כתבין אורכתא אע"פ שאין יכול להקנותו כמו שאין יכול להקדיש דקיימא לן כרבי יוחנן דגול ולא נתיישו הצעלים
 שניהם אין יכולין להקדיש כדמשמע בצ"ק דכ"מ (ד' ו' ע"ג) דפריך מיניה לרז ומשמע נמי הם דקבר סתמא דגמרא דהא המסותא
 מטלטלין לא היה נגזל יכול להקדיש ה"ה הלוואה אע"פ שאין יכול להקנותה כתבין הרשאה וטעמא דליתא לישנא מסקינן דשליח שויה
 ועשו תקנה לענין שליחות כאילו היה קונה קנין גמור ויש סמך למנהג בהגהות (ב"ב ד' קד): דרב פפא הוה מסיק זוזי צי חוחאי
 אקניניה לרז שמואל בר יהודה אגב אסיפא צבייה כי אחא נפק לאפיה עד תווך ומסיק משמע לון הלוואה ויש לדקדק דמסיק
 בעיקרא מיירי שלא ניתן להולואו ועוד דההוב (ב"ב ד' מו). ובהמור את הספינה (ב"ב ד' עו): ל"ג ומסיק אלא הוה ליה זוזי צי חוחאי
 בכל הספרים ואין לדקדק מההיא דכורות (ד' מו). גבי פדיון הבן שיכול להרשות אע"פ שניתן לכהן ע"מ להוליא דלא מסקי
 אדעתיהו שימות תוך שלשים אלמא יכול להרשות במלוה דהתם ע"כ לאו ע"מ להוליא נתנו לו דקיימא לן כשמואל דאמר התם
 בסמוך להיא שמתא (סג) דפודה בנו בתוך שלשים * ונתאלכו המעות דאין בנו פדוי: